

Garrett AT Max, første gangs bruk – innstillinger.

Gratulerer med ny metaldetektor. Her følger noen tips om innstillinger som kan være gode å bruke den første tiden med din nye Garrett AT Max.

For det første; om Engelsk er greit for deg - ta deg tid til å lese vedlagte brukermanual og se instruksjonsvideoene på Garrett AT Max's produktside på metallsoker.no

Deretter, gjennomfør litt «luft-testing» i de fire programmene før du begir deg ut på tur for å søke. Finn frem en rusten jernspiker, et par mynter, en ring eller to i gull og/eller sølv, en liten gjenstand i aluminium etc. Se hvor på skalaen de forskjellige objektene gir utslag. Et ID-tall og et segment vil markere hvor på skalaen du har utslag, jern havner typisk mellom 0 og 35, andre metaller kommer høyre opp. Et ID-tall som står veldig stille er normalt et mye bedre tegn på noe bra, enn et ID-tall som hopper over større deler av skalaen. Dette lærer du mer om - med litt erfaring.

Anbefalte innstillinger, første gangs bruk:

- 1: Skru på detektoren med søkehodet pekende rett ut i luften foran deg.
- 2: Sett «Sensitivity» på 2/3 styrke, 5-6 segmenter av totalt 8 er da sorte
- 3: Finn en ren plass (ingen signalutslag på detektoren) der du skal detektere, og utfør grunnbalansering på dette stedet. Trykk – og hold inne – SHIFT knappen mens du «pumper» søkehodet opp og ned fra bakkenivå og ca 20-25 cm opp. Se samtidig på grunnbalanse tallet (som vises på samme sted som Target-ID tallet når du søker). Hvis grunnbalanse tallet beveger seg opp eller ned når du pumper coilen så jobber den med å justere seg inn etter stedets grunnforhold/mineralisering. Når tallet stopper opp er du korrekt grunnbalansert og kan slippe SHIFT knappen og begynne søket. Det er også mulig å stille grunnbalanse manuelt. Les mer om dette i manualen.
- 4: Inntil du kjenner detektoren bedre vil jeg foreslå at du begynner i programmet «ZERO» eller «COIN». Sett Iron Disk til 35 med Iron Disc knappen. Med denne innstillingen vil det aller meste av jern bli diskriminert bort (dersom du ønsker det). Det vil si at detektoren ikke skal gi lydsignal på objekter – jernspiker ol. - som befinner seg i dette området (0-35) på konduktivitets-skalaen. ID-tall under 35 vises, men du slipper lydsignal fra jern, som vanligvis ligger på 20-tallet. Ønsker du lydsignal fra jern (gryntelyd), kan du aktivere/deaktivere Iron Audio med Iron Audio knappen (prøv denne funksjonen med en spiker, så du forstår den)

Knapper og funksjoner:

Power / Mode: Med denne knappen skrur du detektoren på med et kort trykk – og hopper mellom de fire programmene med flere korte trykk. For å skru detektoren av, trykk og hold den inne et par sekunder før du slipper den (du vil høre et kort pip når den kan slippes). Av programmer er «All metal» det mest sensitive, og man kan ikke diskriminere bort lyden av jern i dette programmet (men du kan sette jern-disk på f.eks. 35, og sjekke med Iron Audio knappen og du får jernlyd (gryntelyd) på objektet. Uten bruk av Iron Disc (står på 0) og Iron Audio, vil både jern og andre metaller ha samme høye lydtone i All metal programmet.

Iron Disc: Med denne knapper bestemmer du nivået for jerndiskriminering. Setter du f.eks. nivået til 40 vil objekter med ID under 40 ikke lage lyd. På denne måten vil du – hvis du vil - unngå lydsignal fra små jernobjekter, da de fleste små jernobjekter har ID mellom 0 og 40. Selv setter jeg jerndiskriminering til 35 hvis jeg ønsker å unngå lyd på jern.

Iron Audio: Ved å trykke denne knappen aktiverer/deaktiverer du Iron Audio. Hvis du f.eks. har satt jerndiskriminering til 35-40 i et program, med Iron Audio aktivert (det står da «Iron Audio» under «Iron Disc» på skjermen) så vil du fortsatt høre jernobjekter med en særegen gryntelyd. Hvis du så trykker «Iron Audio» igjen for å deaktivere denne funksjonen («Iron Audio» blir da borte fra skjermen) vil du ikke få lydsignal i det hele tatt, på smått jern som spiker og lignende.

Sensitivity: Sensitivitets-innstilling. Opplevs detektoren stabil og fin uten ustabil «skvallrelyder», så kan du kjøre sensitiviteten helt på fullt eller ett hakk lavere. (avhenger litt av korrekt grunnbalanse innstilling også) Men vær heller ikke redd for å senke sensitiviteten ned til halvveis eller 2/3 på skalaen dersom det skal til for å gjøre den mer stabil og stillegående). Søkerdybden er fortsatt god. Halvert sensitivitet betyr ikke halvert søkerdybde.

Threshold: Anbefaler at denne innstillingen står på 0. (Øker du får du en bakgrunnslyd som er der hele tiden). Threshold er en funksjon som skal hjelpe til å forsterke dype svake signaler, men som sagt så anbefaler jeg ikke å bruke denne til vanlig allround søk. (La den stå i null)

Freq: Med denne knappen kan du hoppe mellom fire forskjellige (F1-F4) små endringer i operasjonsfrekvensen. Vanligvis er det ikke noe tema å benytte seg av dette, men det kan være nyttig hvis to personer – begge med AT Max – søker sammen. Da kan den ene benytte F1 mens den andre bruker F3 f.eks. De er det mindre sjans for at detektorene forstyrrer hverandre (smitter over) når man er på kort avstand. Er man alene og opplever forstyrrelser, så kan man også forsøke å bytte frekvenskanal, for å se om det hjelper.

Pinpoint: Ved å trykke og holde nede Pinpoint knappen vil detektoren avgi et kontinuerlig økende/avtagende lydsignal når søkehodet/coilen henholdsvis kommer nærmere eller fjerner seg fra objektet i bakken. (I motsetning til i vanlig søkmodus når du bare får et kort pip akkurat idet du passerer over objektet). Pinpoint-funksjonen kan benyttes til å finbestemme hvor du skal grave. Når lydsignalet er på det høyeste (se også segmentrekken vokser på skjermen samtidig), befinner seg objektet i bakken midt under søkehodet. Noen bruke pinpoint-knappen, andre ikke. Med litt erfaring treffer man godt når man graver, også uten å bruke pinpoint-funksjonen. Pinpoint funksjon på en metalldetektor må ikke forveksles med en håndholdt pointer, som er et helt annet – og meget nyttig verktøy/produkt.

SHIFT / skifte til orange funksjonsmodus: Ved et gi denne knappen et kort trykk (det vil da stå «Shift» over batterisymbolet) vil flere av de nevnte knappene få en annen funksjon skrevet med orange skrift. Kort tid etter at man har foretatt en justering vil detektoren automatisk skifte tilbake til vanlig modus, og «Shift» vil slukke fra skjermen.

Notch disc: I «orange» modus (trykke SHIFT først) vil Iron Disc knappen få Notch Disc funksjon. Med notch disc kan man diskriminere (aktivere/deaktivere) bort lydsignal fra et spesifikt område på ID-skalaen, høyere opp en det typiske jernområdet opp til 40. Med notch disc kan du deaktivere og aktivere ett eller flere segmenter lengre opp på skalaen. Deaktiverte segmenter skaper et hull i rekken med sorte (aktive) segmenter i ID-skalaen øverst på skjermen, og detektoren avgir da ikke lydsignal fra objekter med ID i det deaktiverte området. Vi anbefaler ikke bruk av notch diskriminering (deaktivering av segmenter over 44 på ID-skalaen) Da risikerer du å gå glipp av (ikke få lydsignal fra) gode spennende objekter.

Vol adjust: I «orange» modus (trykke SHIFT først) vil Sensitivity knappen få volumjustering funksjon. I tillegg til denne volumjusteringen er det også en volumknapp på de trådløse hodetelefonene som medfølger (mer om oppkobling og bruk av disse i annet kapittel). Det kan være lurt å sette volumjusteringen på hodetelefonene på fullt, og justere ned til passende volum på detektoren (på

den måten kan man ikke uforvarende (ved et uhell) komme bort i volumknappen på headsettet og øke volumet (kan bli veldig høy lyd...)

Man Gnd Bal: I «orange» modus (trykke SHIFT først) vil Threshold knappen få manuell grunnbalanserings funksjon. Da kan man med pluss/minus knappen øke og senke grunnbalanse tallet. Vi anbefaler å bruke automatisk grunnbalansering. (finne en «ren» plass uten metaller, holde SHIFT knappen inne, mens du pumper søkehodet 15-20 cm opp og ned (fra bakken) noen ganger, til grunnbalanse-tallet midt på skjermen er stabilt/står stille. (typisk grunnbalanse tall i norsk jord er mellom 70 og 90. I det salte miljøet (våt saltvannsstrand), lavere.

Elim: I «orange» modus (trykke SHIFT først) vil Freq-knappen få aktivering/deaktivering av ID-segmenter funksjon. Denne brukes sammen med Notch Disc knappen. Notch disc knappen velger hvilke segmenter (område på ID-skalaen) du vil aktivere/deaktivere – og ELIM-knappen gjør sistnevnte (aktiverer/deaktiverer).

Light: I «orange» modus (trykke SHIFT først) vil du med LIGHT-knappen kunne skru av og på bakgrunnsbelysning i displayet.

Tilkobling/bruk av trådløst headsett: For å benytte de trådløse hodetelefonene, skru de på først, og hold de ganske nært detektoren når den deretter skrues på. Oppkoblingen mot detektoren vi finne sted automatisk når detektoren skrues på. Hvis du skru av headsettet vil lydsignalene komme fra detektorens høyttaler. Skulle forbindelsen mellom detektor og headsett bli brutt, kan du skru detektoren av – og på igjen (sjekke at headsettet er på først). Ved brudd kan du også forsøke å snu headsettet på hodet (slik at den siden på headsettet som har mottakeren i seg, kommer på samme side som du har detektoren. Det er også mulig å bryte- eller gjenoppta forbindelsen mellom detektor og headsett, med å trykke Iron Audio og Freq samtidig (bryter forbindelsen), eller etter å ha trykket SHIFT først trykke på de samme to knappene samtidig (gjenopptar forbindelsen).

Husk å lade hodetelefonene etter bruk. Klattlading er OK.

Dybdeindikatoren i displayet: Dette er bare en indikator som er basert på at objektet i bakken er av mynt-størrelse. Da er denne indikatoren som regel ganske korrekt mht. objektets dybde. Er objektet større eller mindre, blir dybde-indikatoren mindre korrekt. Og man vet jo ikke størrelsen på objektet før man har gravd, så de fleste som har detektert en stund kikker ikke på dybdeindikatoren i det hele tatt før de graver.

Kilder til forstyrrelser som gjør detektoren ustabil/skvallrete er aktive strømgjerder, robotklipper i nærheten, nærhet til jernbanelinje og lave høyspentkabler. Områder hvor det er fylt ut med murstein/takstein kan også være vanskelig å detektere pga mineraliseringen i disse materialene.

Vedlikehold: Vask og stell godt med detektoren din, så har du en problemfri detektor lenge. Ta av søkehodedekslet og fjern skitt/vask der før det settes på igjen. Vi anbefaler å alltid bruke søkehode deksel for beskyttelse mot slag og slitasje. Ved vask, ikke spyl med hardt vanntrykk mot detektoren, bare skylle og bruk gjerne en klut samtidig.

Batteriskifte på detektoren: Lokket til detektorens batterirom finner du foran på den smale tuppen på kontrollboksen (motsatt ende av displayet). For å åpne lokket, plasser en finger over og en under, og dreier lokket 90 grader mot sola. Ta deretter tak med fingre bak «flippen» som kommer opp over og under, og trekk lokket ut. Pass på at batteriboksen innenfor ikke kommer flyvende og går i gulvet... Når du har byttet batterier, ha de to små hullene i plasten ved batterikassetts kontaktpunkter OPP og før den inn. Sjekk at O-ringen på lokket er ren for skitt og har et tynt lag med silikonfett før du

dytter den inn i samme stilling som du tok den ut – og låser den ved å dreie den tilbake 90 grader med sola.

Steder å søke: Mange reiser gjerne til en strand for å prøve sin detektor for første gang. Du skal vite at strender ofte er utfordrende steder for nybegynnere, da det normalt er forferdelig mye metall-søppel (sølvpapir og aluminium osv) på slike streder, så det er ofte et hav av signaler, og du må være forberedt på å grave mye skrot. Men god trening er det ;-). Nært husvegger i hager kan også være en utfordring. Her ligger det ofte mye metallskrot fra oppføring og modernisering av bygget. Vi anbefaler ofte å starte opp på et sted som ikke er så tungt forøpset, som f.eks. et jorde eller i skog.

Øvelse gjør mester – også med metalldetektor. Så ikke bli frustrert om du ikke finner noe spennende på første tur ut. En del av gamet er å grave masse skrot, det gjør også erfarne detektorister. Det vil alltid være en del av hobbyen. (og ta med deg skrotet og kast det...) Men med erfaring og kunnskap vil statistikken over skrot kontra spennende funn forbedres, og du vil oftere gjøre gode funn.

Minner om noen viktige retningslinjer;

Bruk ikke metalldetektor på fredet grunn. Er du i tvil om et område er fredet, undersøk saken først.

Be alltid om lov fra grunneier når du skal detektere på annen manns grunn.

Mynter fra før 1650 er innleveringspliktige. Kontakt fylkesarkeologen. Mynten må ikke rengjøres/behandles på noen måte

Andre gjenstander fra før 1537 er innleveringspliktige. Ved mistanke om dette, kontakt fylkesarkeologen. Objektet må ikke rengjøres/behandles på noen måte.

Ta med deg alt metallskrot du finner og kast det.

Husk å fylle/tette alle hull du graver, før du går videre.

Lykke til